

Byggnadsminnesförklaring av Kvarnvikens kvarn, fastigheten Grimsta 1:5, Stockholms stad.

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. Kvarnvikens kvarn för byggnadsminne.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

För Kvarnvikens kvarn gäller följande skyddsföreskrifter:

I. *Kvarnvikens kvarn*, hus 1 enligt till beslutet hörande kartbilaga, får inte rivas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras. I byggnadens inre får inte planlösningen förändras. Ingrepp får inte göras i byggnadens stomme. Fast inredning skall bevaras på befintlig plats. Till fast inredning hör exempelvis vattenturbin, förmalningsapparater, remtransmissioner, siktverk, valsverk, transportapparater, reglage och manöverapparater.

Såghuset inklusive friliggande transportverk för sågspån, hus 2, enligt bifogad karta, får inte rivas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras. Äldre fast inredning (remtransmissioner och sågbord) skall bevaras på befintlig plats.

Spannmålsmagasinet i korrugerad plåt, hus 3 på bifogad karta, får inte rivas, eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras. Ingrepp får inte göras i byggnadens stomme. Fast inredning, trappor, bärbjälkar, transportapparater och "paternosterverk" skall bevaras på befintlig plats.

Transportverket mellan spannmålsmagasinet och kvarnbyggnaden, anläggning 4 på bifogad karta, får inte rivas eller på annat sätt förändras.

Virkesladan till sågen, hus 5 på bifogad karta, får inte rivas, eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.

Carl-Henrik Ankarberg
Kulturmiljöenheten

Mjölnerbostaden, hus 6 på bifogad karta, får inte rivas, eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras. I byggnadens inre får planlösningen inte förändras. Ingrepp får inte göras i byggnadens stomme.

Vattenkulverten till kvarnen, inklusive reglageanläggning och dammluckor, anläggning 7 på bifogad karta, får inte tas bort, eller på annat sätt förändras.

Frivattenrännan kantad med huggen sten, anläggning 8 på bifogad karta, får inte tas bort eller på annat sätt förändras.

Stensatta vattentiloppet från bron vid Räcksta träsk mot hålldammen, anläggning 9 på bifogad karta, får inte rivas, kulverteras eller på annat sätt förändras.

Bron vid Räcksta träsk mot kvarndammen, anläggning 10 på bifogad karta, får inte rivas, byggas om eller på annat sätt förändras.

II. Ovanstående byggnader och anläggningar skall underhållas så att de inte förfaller. Vård och underhållsarbeten skall utföras på sådant sätt och med sådana metoder och material att det kulturhistoriska värdet inte minskar.

III. Det område (skyddsområde) kring byggnaderna som markerats på bifogad karta får inte ytterligare bebyggas. Det skall hållas i sådant skick att Kvarnvikens kvarnanläggning inte förvanskas.

MOTIVERING

Kvarnvikens kvarn har sådant kulturhistoriskt och teknikhistoriskt värde att den uppfyller de villkor som uppställs för byggnadsminne enligt kulturminneslagen.

HISTORIK

Kvarnvikens vattenkvarn har traditioner från 1690-talet och drivs med vatten från Räcksta träsk. Den nuvarande kvarnanläggningen uppfördes av fabrikör Knut Ljunglöf, ägare till Blackebergs gård, i ekonomiskt vinstbringande syfte att på ett storskaligt sätt förse huvudstadens hushåll med mjöl. Detta behov hade accentuerats sedan A U Svanberg & Co:s berömda *Eldkvarn* på Kungsholmen hade brunnit ner hösten 1878. Kvarnvikens kvarn stod färdigbyggd 1883 och var i kontinuerlig drift fram till 1950.

Den tekniska förmalningsutrustningen var mycket avancerad för sin tid och drivs med en vattenturbin tillverkad av James Leffel, Springfield Ohio, U.S.A. Av dessa en gång världsberömda turbiner finns numera endast fyra bevarade i drift, tre i U.S.A. och en i Kvarnviken.

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Vällingby Hembygdsgille har hos Länsstyrelsen den 15 juni 1999 väckt fråga om byggnadsminnesförklaring av Kvarnvikens kvarn. Länsstyrelsen meddelade inskrivningsmyndigheten vid Stockholms tingsrätt den 17 juni 1999 att fråga väckts att byggnadsminnesförklara Kvarnvikens kvarn.

Kvarnen återfinns bland de byggnader i Stockholm som omfattas av utredningen *Byggnadsminnesförklaring - policy för Stockholms stads egna byggnader*, vilken godkänts av Stockholms kommunfullmäktige den 9 november 1992. Med detta har Stockholms stad formellt godkänt en byggnadsminnesförklaring av Kvarnvikens kvarn.

Stockholms stad, Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning har den 1 september 1999 tillstyrkt att kvarnen blir byggnadsminne.

Stockholms stad, Gatu- och Fastighetskontoret har den 13 mars 2000 godkänt ett förslag till skyddsföreskrifter för Kvarnvikens kvarn vilka har en identisk lydelse med detta beslut.

Vällingby Hembygdsgille har den 21 mars 2000 godkänt dessa skyddsföreskrifter.

UPPLYSNINGAR

Länsstyrelsen lämnar utan kostnad för ägaren råd och anvisningar i fråga om vård och underhåll av kvarnanläggningen.

Länsstyrelsen får vidare framhålla att om det finns särskilda skäl, får Länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skyddsföreskrifterna.

Länsstyrelsen får ställa de villkor för tillståndet som är skäligen med hänsyn till de förhållanden som föranleder ändringen. Villkoren får avse hur ändringen skall utföras samt den dokumentation som behövs.

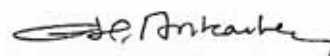
Carl-Henrik Ankarberg
Kulturmiljöenheten

Detta beslut kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol (Länsrätten i Stockholms län) enligt anvisningar på bilaga.

Beslut i detta ärende har fattats av länsöverdirektör Bo Hansson. I beslutet har även deltagit länsassessor Göran Bjarme, länsantikvarie Ann-Charlotte Backlund samt förste antikvarie Carl-Henrik Ankarberg, föredragande.

Bo Hansson

Carl-Henrik Ankarberg

kopia till:

akten (med laga kraftbevis)
kulturmiljöenheten (med laga kraftbevis)
Riksantikvarieämbetet
Stockholms stadsmuseum
Byggnadsnämnden i Stockholm (med laga kraftbevis)
Inskrivningsmyndigheten (med laga kraftbevis)
Juridiska enheten (G Bjarme)
Vällingby Hembygdsgille, box 3346, 162 03 Vällingby
Leif Karlén Spirebågen 39, 165 59 Hässelby

bilaga:

besvärshänvisning
karta över skyddsområde

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2031-1999-27929, den maj 2000

